

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kärkkäinen, Katarzyna

Title: Tukeeko ammatillinen koulutus kotoutumista?

Year: 2019

Version: Published version

Copyright: © Kirjoittaja & Jyväskylän yliopisto, 2019

Rights: CC BY 4.0

Rights url: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Please cite the original version:

Kärkkäinen, K. Tukeeko ammatillinen koulutus kotoutumista?. Ruusuipuiston kärkiuutiset, (3).
<https://peda.net/jyu/ruusuipuisto/uutisarkisto/3-2019/takkl>

Ruusupuiston kärkiutiset

KASVATUS- JA KOULUTUSUUTISIA JYVÄSKYLÄN YLIOPISTOSTA

Tukeeko ammatillinen koulutus kotoutumista?

Kirjoitus perustuu Katarzyna Kärkkäisen väitöskirjan haastatteluaineistoon. Haastatteluun osallistui suomalaisen ammattioppilaitoksen rehtori, eri ammattialojen kouluttajia ja aikuismaahanmuuttajaopiskelijoita. Maahanmuuttajan kotoutuminen on ajankohtainen aihe, joka herättää paljon tunteita. Maahanmuuton määrät kasvavat jatkuvasti, joten on keskusteltava siitä, mitä kotoutuminen oikeastaan on, kenen pitää muuttua ja kuinka paljon.

Kotoutuminen ymmärretään yleensä tasavertaiseksi osallistumiseksi, yhteenkuuluvuudentunteeksi ja elinikäiseksi oppimiseksi. Nykyään ajatellaan, että onnistunut kotoutuminen vaatii joustavuutta, avoimuutta ja halua muuttua. Yksi haastatelluista kouluttajista korostikin, että kotoutuminen vaatii jopa poisoppimista molemmilta sekä maahanmuuttajilta että suomalaisilta:

"[...] jotenkin minä ajattelin, että siinä on yhtä.. yhtäläinen vastuu niin kuin meillä ja maahanmuuttajilla. Jotenkin vain meidän pitää osata toimia yhdessä, ehkä.. ehkä.. molempien pitää vähän antaa jotain pois,"
(Miesopettaja, puuala)

Ammatillinen koulutus on suosittu valinta maahanmuuttajien keskuudessa. Suosion syinä ovat mahdollisuus osaamisen päivittämiseen ja uuden ammatin hankkimiseen lyhyessä ajassa. Maahanmuuttajataustaisella on myös halu kiinnittyä suomalaiseen yhteiskuntaan. Ellei hänen aiempaa työkokemustaan tai koulutustaan tunnusteta, voi suomalainen koulutus avata työelämän ja samalla yhteiskunnan ovet nopeammin. Koulutuksessa oleminen on yksi osallistumisen muodoista, joka tarjoaa luonnollisesti mahdollisuuden monipuoliseen vuorovaikutukseen ja toisilta oppimiseen sekä tasa-arvoisuuden tunteen.

Parhaimmillaan koulutus tukee kotoutumista

Osallistuminen ammattikoulutukseen tukee kotoutumista, vaikkei sitä tutkintotodistuksessa mainita. Koulutuksen aikana opitaan suomalaista arkielämää opettajilta, työpaikkaohjaajilta ja toisilta opiskelijoilta – sekä suomalaisilta että maahanmuuttajilta. Ryhmässä saa hyödyllisiä vinkkejä toimimiseen eri tilanteissa, kuten asiointiin viranomaisten kanssa. Usein maahanmuuttajaopiskelijat pitävät kouluttajia ja työpaikkaohjaajia esimerkkeinä suomalaisista ja oppivat heitä havainnoimalla ja vuorovaikutuksessa heidän kanssaan. Muodollinen koulutus tarjoaa myös suomalaisille opettajille ja opiskelijoille mahdollisuuden merkitysten ja kokemusten jakamiseen eritaustaisten ihmisten kanssa. Parhaimmassa tapauksessa tämän prosessin myötä maahanmuuttajien ja kantaväestön asenteet sekä ajattelu- ja toimintatavat muuttuvat. Esimerkiksi maahanmuuttajien kouluttaminen vaatii opettajilta oman opetuksen reflektointia sekä uusien toimintatapojen ja menetelmien etsimistä.

Työssäoppimisjaksoilta oppia vuorovaikutuksesta

Eryteisesti työssäoppimisjaksot ovat tärkeitä oppimisen ja kotoutumisen areenoita. Siellä aikuismaahanmuuttajat oppivat, miten heidän alakohtaisia työtehtäviään Suomessa hoidetaan ja miksi niitä tehdään juuri tietyllä tavalla vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Niin oppilaitoksen edustajat kuin maahanmuuttajaopiskelijatkin ovat samaa mieltä siitä, että suomen kieltä opitaan työpaikoilla hyvin.

Erytisen arvokkaita osallistumisen ja vertaisoppimisen kannalta ovat sellaiset työpaikat, joissa aikuismaahanmuuttajat ovat asiakaspalvelussa tai tekevät työtä muiden työntekijöiden kanssa. Tällöin tilanteet vaativat (sekä maahanmuuttajilta että suomalaisilta työtovereilta ja asiakkailta) yhteisen ymmärryksen etsimistä niin kielen merkityksien kuin sisältöjenkin suhteen.

Kotoutuminen on voimakkainta vapaa-aikana

Kouluttajat ja maahanmuuttajaopiskelijat toteavat, että jokapäiväistä selviytymistä oppii paitsi kouluarjessa myös sen ulkopuolella kuin huomaamatta. Harrastukset ja verkostoituminen suomalaisten kanssa erityisesti vapaa-aikana lisäävät yhteenkuulumisen tunnetta, uuteen yhteiskuntaan kiinnittymistä sekä kantäväestön myönteistä suhtautumista maahanmuuttajiin. Vapaa-ajan osallistumisen hyvät vaikutukset unohtuvat helposti, kotoutumisen katsotaan tapahtuvan vain virka-aikana ”klo 8:n ja 16:n välillä”, kuten yksi kouluttajista kuvasi. Ohjauksessa ja osallistumisessa kouluajan ulkopuolella onkin vielä mietittävää ja parannettavaa.

Katarzyna Kärkkäinen

Katarzyna Kärkkäinen työskentelee post doc -tutkijana Jyväskylän yliopiston [soveltavan kielentutkimuksen keskuksessa](#). Hänen tutkimuksensa liittyy opettajien työhön monikulttuurisissa ympäristöissä. Tutkimus toteutetaan yhteistyössä [EduCluster Finlandin](#) ja [Jyväskylän yliopiston](#) kanssa. Kärkkäinen osallistuu myös maahanmuuttajien opetus- ja ohjaushenkilöstön koulutusmallin kehittämiseen Jyväskylän yliopiston soveltavan kielentutkimuksen keskuksen Perustaidot haltuun -hankkeessa. Lisäksi hän toimii tuntiopettajana Jyväskylän yliopiston [kasvatustieteiden laitoksella](#).

Lue lisää

[Learning, teaching and integration of adult migrants in Finland](#)
[Perustaidot haltuun -hanke](#)

Lähetä palautetta kirjoittajalle: katarzyna.karkkainen@jyu.fi

Kuvat: Martti Minkkinen

[Edellinen](#) | [Seuraava](#) | [Palaa pääsivulle](#)

0 kommenttia